

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 607/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Hagyari & Partners, s. r. o., advokátska kancelária, Vlčkova 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Pavel Hagyari, PhD., MBA, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 35 D 654/2018 z 19. apríla 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pri vybavovaní podnetu sťažovateľa z 1. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 D 654/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“) a jeho uznesením č. k. 35 D 654/2018 z 19. apríla 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) pri vybavovaní jeho podnetu z 1. júna 2021. Navrhuje napadnuté uznesenie okresného súdu zrušiť, pričom proti okresnému súdu sa domáha i priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením potvrdil uznesenie č. k. 35 D 654/2018-855 z 29. júna 2020, ktorým okresný súd prostredníctvom notára povereného vykonaním úkonov ako súdny komisár návrh sťažovateľa na zbavenie správcu dedičstva jeho funkcie spolu s návrhom na vymenovanie nového správcu spolu s oznámením

doručeným 7. mája 2020 doplnený dodatkom k tomuto návrhu doručeným 15. júna 2020 a dodatkom č. 2 doručeným 17. júna 2020 v celom rozsahu zamietol.

3. Sťažovateľ sa 1. júna 2021 obrátil na generálnu prokuratúru s podnetom, ktorým sa domáhal, aby generálny prokurátor podal proti napadnutému uzneseniu okresnému súdu *„dovolanie a navrhovanie, aby Najvyšší súd SR zmenil alebo zrušil právoplatné rozhodnutie Okresného súdu Prešov, č. k. 35 D/654/2018-1220 zo dňa 19. 04. 2021, právoplatné dňa 05. 05. 2021“*.

4. Podnet sťažovateľa generálna prokuratúra vybavila odložením bez prijatia opatrenia prokurátora č. k. VI/1 Pz 105/21/1000-3 zo 6. júla 2021.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že v napadnutom uznesení okresného súdu absentuje odôvodnenie, na ktoré argumenty a dôkazy predložené stranami súd prihliadal a z akého dôvodu. Podľa jeho názoru okresný súd v zásade prekopíroval vyjadrenia ako sťažovateľa, tak aj ostatných účastníkov, a to najmä správcu dedičstva (body 3 až 9 odôvodnenia). Napriek rozsiahlemu obsahu podaní účastníkov konania a množstvu predložených dôkazov okresný súd zhrnul svoje posúdenie veci do jedného bodu odôvodnenia, v ktorom sa však podľa názoru sťažovateľa nevysporiadal so žiadnym z predložených dôkazov a argumentáciou.

6. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie okresného súdu za nesprávne a nepreskúmateľné, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva rozpornosť a nesúlad so zákonnými požiadavkami na presvedčivosť súdneho rozhodnutia.

7. Sťažovateľ je toho názoru, že okresný súd nielen nenaplnil požiadavku riadneho odôvodnenia napadnutého uznesenia, ale v dôsledku *„absolútnej absencie vysvetlenia dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v napadnutej časti miera porušenia procesných práv Sťažovateľa jednoznačne nadobudla intenzitu porušenia jeho práva na spravodlivý proces“*.

8. Vo vzťahu k postupu generálnej prokuratúry pri vybavovaní jeho podnetu sťažovateľ zastáva názor, že oznámenie o odložení podnetu zo 6. júla 2021 nie je náležité odôvodnené a je v rozpore s § 83 Civilného mimosporového poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, ako aj postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní podnetu sťažovateľa z 1. júna 2021.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

10. Podľa § 124 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

11. V nadväznosti na citované zákonné ustanovenie ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej jednou zo základných podmienok prijatia ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako podanej oneskorene [§ 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde]. V prípade podania ústavnej sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, II. ÚS 695/2014).

12. Z ústavnej sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom odvíja zachovanie zákonnej dvojmesačnej lehoty pre podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu od oznámenia generálnej prokuratúry č. k. VI/1 Pz 105/21/1000-3 zo 6. júla 2021, ktorým bol odložený jeho podnet z 1. júna 2021.

13. V nadväznosti na uvedené skutočnosti ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane zdôrazňuje, že mimoriadne opravné prostriedky, ktoré navrhovateľ (sťažovateľ) nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné. K takýmto mimoriadnym opravným prostriedkom patrí aj dovolanie generálneho

prokurátora. Príslušné právne predpisy totiž neukladajú generálnemu prokurátorovi povinnosť (a podnecovateľovi nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť, či podá, alebo nepodá dovolanie (táto voľná úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie dovolania generálnym prokurátorom preto nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (napr. II. ÚS 42/01, I. ÚS 67/02, III. ÚS 11/04).

14. Z uvedených dôvodov ústavný súd nemohol vychádzať pri posudzovaní, či ústavná sťažnosť bola podaná v rámci dvojmesačnej lehoty ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde zo skutočnosti, že sťažovateľ podal podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora. Za daných okolností bol pre posúdenie tejto otázky relevantný deň nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia okresného súdu.

15. Napadnuté uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 5. mája 2021. Z toho vyplýva, že ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 124 zákona o ústavnom súde. V nadväznosti na uvedené ústavnému súdu pri predbežnom prerokovaní nezostala iná možnosť, len odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní podnetu sťažovateľa z 1. júna 2021

16. Podľa sťažovateľa generálna prokuratúra porušila jeho označené základné právo podľa ústavy a právo podľa dohovoru tým, že svoje závery uvedené v oznámení o odložení podnetu č. k. VI/1 Pz 105/21/1000-3 zo 6. júla 2021 riadne neodôvodnila a postupovala v rozpore s § 83 Civilného mimosporového poriadku.

17. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita. To znamená, že ústavnú sťažnosť možno ústavnému súdu podať spravidla iba vtedy, ak sťažovateľ ešte pred jej podaním vyčerpal všetky právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho práva poskytuje. V opačnom prípade je ústavná sťažnosť neprípustná.

18. Podľa § 31 ods. 1 a 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov prokurátor vykonáva svoju pôsobnosť v rozsahu ustanovenom zákonom aj na základe podnetu, pričom je oprávnený vykonať opatrenia na odstránenie zistených porušení, ak na ich vykonanie nie sú podľa osobitných zákonov výlučne príslušné iné orgány. Podnetom sa rozumie podanie, ktoré smeruje k tomu, aby prokurátor vykonal opatrenia v rozsahu svojej pôsobnosti.

19. Podľa § 36a ods. 1 zákona o prokuratúre pri vybavovaní podnetu je prokurátor povinný prešetriť všetky okolnosti rozhodné pre posúdenie, či došlo k porušeniu zákona alebo iného všeobecne záväzného právneho predpisu, či sú splnené podmienky na podanie žaloby na súd, návrhu na začatie konania alebo opravného prostriedku, či je dôvod na vstup do už začatého konania pred súdom alebo na vykonanie iných opatrení, na ktoré je podľa zákona oprávnený generálny prokurátor alebo prokurátor. Prokurátor pri vybavovaní podnetu prihliada na všetky skutočnosti, ktoré počas prešetrovania vyšli najavo.

20. Podľa § 36a ods. 3 zákona o prokuratúre ak prokurátor zistí, že podnet nie je dôvodný, podnet odloží, o čom písomne vyrozumie podávateľa podnetu.

21. Podľa § 36 ods. 1 a 2 zákona o prokuratúre podávateľ podnetu môže žiadať o preskúmanie zákonnosti vybavenia svojho podnetu opakovaným podnetom, ktorý vybaví nadriadený prokurátor alebo ním určený prokurátor. Ďalší opakovaný podnet sa vybavuje iba vtedy, ak obsahuje nové skutočnosti alebo ak tak rozhodne nadriadený prokurátor. Ďalším opakovaným podnetom sa rozumie v poradí tretí a každý ďalší podnet, v ktorom podávateľ podnetu prejavuje nespokojnosť s vybavením svojich predchádzajúcich podnetov v tej istej veci.

22. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

23. Vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je teda jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom (napr. III. ÚS 152/03).

24. Ústavný súd už dlhodobo v konaniach o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vyslovuje právny názor, že vynechanie opakovaného podnetu a ďalšieho opakovaného podnetu ako právneho prostriedku nápravy v rámci sústavy orgánov prokuratúry Slovenskej republiky nemožno nahrádzať podaním ústavnej sťažnosti v konaní pred ústavným súdom, pretože takto by sa obmedzovala možnosť orgánov prokuratúry vo vlastnej kompetencii nielen preveriť skutočnosti, ktoré tvrdí sťažovateľ, ale aj prijať opatrenia podľa zákona o prokuratúre, ktoré by účinne napomohli odstráneniu namietaného porušenia jeho základného práva (III. ÚS 235/07, III. ÚS 157/08, III. ÚS 112/2012, III. ÚS 56/2013, I. ÚS 76/2019).

25. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa domáha ochrany svojho označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ktoré malo byť porušené postupom generálnej prokuratúry pri vybavovaní jeho podnetu, a to bez toho, aby využil možnosť

nápravy danú mu zákonom o prokuratúre a podal opakovaný podnet podľa § 36 ods. 2 zákona o prokuratúre, o ktorom by rozhodoval nadriadený prokurátor.

26. Prihliadajúc na uvedené skutočnosti, ústavný súd sa podanou ústavnou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju v tejto časti odmietol ako neprípustnú.

27. Ústavný súd v súvislosti s posudzovaním ústavnej sťažnosti sťažovateľa poukazuje na to, že dovolanie generálneho prokurátora predstavuje mimoriadny opravný prostriedok, ktorého využitie ako procesného inštitútu patrí výlučne generálnemu prokurátorovi. To znamená, že nejde o základné právo sťažovateľa, ktoré by bolo možné zahrnúť pod čl. 46 ods. 1 ústavy či čl. 6 ods. 1 dohovoru.

28. Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že sťažovateľ nemal na základe svojho podnetu právny nárok na podanie dovolania generálnym prokurátorom, a preto odložením jeho podnetu na podanie dovolania nemohlo dôjsť k porušeniu jeho označeného základného práva garantovaného ústavou a práva podľa dohovoru, čo v okolnostiach posudzovanej veci zároveň zakladá dôvod na odmietnutie jeho ústavnej sťažnosti v tejto časti zároveň ako zjavne neopodstatnenej podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

29. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu